

Lesbos, paradijs voor vogels en vogelaars.

Ruurd Eisenga

Al jaren stond een bezoek, in het voorjaar aan het Griekse eiland Lesbos op mijn verlanglijstje. Dit jaar kwam het er dan eindelijk van. Jaap Faber en ik hebben een week, van 22 april tot en met 29 april, doorgebracht op Lesbos. Lesbos is met een oppervlakte van 1.630 km² het op één na grootste eiland van Griekenland en met een inwoneraantal van 90.000, dun bevolkt. Lesbos is een eiland in de Egeïsche Zee. Het eiland maakt deel uit van de Noord-Egeïsche Eilanden en ligt dicht bij Turkije, eigenlijk in een grote baai van Turkije. Juist die positie maakt dat Lesbos op de migratieroute van veel trekvogels ligt, die via de oostelijke route Europa aandoen. Door via Lesbos te reizen, snijden de vogels een stuk af. Ze vliegen over zee en maken er een tussenstop. Het landschap van Lesbos maakt, dat zo'n tussenstop ook de mogelijkheid biedt om voedsel bij te tanken. Het oosten bestaat uit kalkrijke grond met uitgestrekte olijfbomen. Het westen bestaat uit vulkanisch gesteente met een heel andere, droge begroeiing, bevolkt door schaapherders met hun kuddes. Zowel in het noorden, westen en zuidwesten zijn berggebieden van waaruit riviertjes omlaag kronkelen, zorgend voor groene oases. Op twee plaatsen komt de zee ver het land in en vormt zo binnenzeeën. Een flink project voor zoutwinning maakt het eiland ook voor steltlopers op trek een uitermate geschikte tussenstop.

Na wat voorwerk in Nederland, werd gekozen voor het centraal gelegen Skala Kalloni als uitvalsbasis voor de vakantie. Vanaf die locatie is het hele eiland prima te bereiken, een auto werd gehuurd, de vakantie kon beginnen!

Een gunstige vliegverbinding maakte dat we de eerste dag nog ruim de tijd hadden om een start te maken met vogelen. Het was prachtig weer, al stond er een harde westenwind. Besloten werd, de nabij het hotel gelegen Skala Kalloni zoutpannen te bezoeken, een aan de baai gelegen stelsel van pannen met zout water, dijkjes en afvoerkanalen. Vrijwel meteen vloog er een Zwarte Ooievaar over. In

het ondiepe water waren tientallen Steltkluten, Kluten, Bosruiters en Kemphanen aan het foerageren. Vanuit een heuse vogeltoren was een groot deel van de ongeveer 1000 Flamingo's te zien. Hierna werd koers gezet naar de rivier Potamia, ten westen van Skala Kalloni. Hier werden we blij verrast door een aantal soorten die nieuw voor ons waren. De eerste Withals Vliegenvanger liet zich goed zien, naast een Oostelijke Blonde Tapuit en een paartje Rotsklevers bij hun nest. Kers op de taart was een Arendbuizerd die ging zitten in het avondlicht. Na deze leuke waarnemingen werd de auto gekeerd, ...daarbij geassisteerd door een aardige Griek met een sleepkabel...

De **tweede dag** werd besloten naar het westen te reizen, naar Sigri via het klooster van Ipsilou. Mede door de stevige westenwind verwachtten we daar wat verwaaide trekvogels aan te kunnen treffen. De route naar het op de hoogste bergtop gelegen klooster van Ipsilou is prachtig. De weg kronkelt door de bergen, door een kloof, en door stille dorpjes. Het klooster zelf is omgeven door wat bomen aan de landzijde. Hier, uit de wind, was het een drukte van belang. Tientallen Withals en Bonte Vliegenvangers werden gezien en doordat het vergelijkingsmateriaal volop aanwezig was, kon ook een tweetal Balkan Vliegenvangers worden onderscheiden. Ook

Grauwe Gors, zeer algemeen op Lesbos

hier tientallen Blonde Tapuiten en gewone Tapuiten, ook een Isabel Tapuit werd gezien. Rondom het klooster moest ook de door ons begeerde Smyrnagors te zien zijn, maar ondanks dat er flink werd gespeurd, hebben wij ze niet aangetroffen. Aangekomen in Sigri werd het iets noordelijker gelegen riviertje Fanomereni met de omringende akkers afgespeurd naar bijzonderheden. Ook hier wemelde het van de vogels, met als klap op de vuurpijl een vrouwtje Masker Klauwier.

Op **dag drie** gingen we met prachtig weer en een noordenwind via de oevers van de East River van Skala Kallonis opnieuw naar de zoutpannen voor een iets uitgebreider bezoek. Langs de rivier zat in vrijwel ieder bosje een Nachtegaal luidkeels te zingen. Ook veel Rietzangers en Karekieten lieten zich niet onbetuigd. Een juveniele Kwak en een Purperreiger waren ook aanwezig. Vlakbij de zoutpannen zag de lucht boven de bloemenweiden bijna zwart van de Zwaluwen. Roodstuitzwaluwen en Alpengierzwaluwen waren het opvallendst, zij werden vergezeld door een drietal Vorkstaartplevieren. Hoog in de lucht kwamen verschillende

Slangenarenden over. In de zoutpannen bleek maar weer eens hoe lastig het is steltlopers de juiste naam te geven. Een Strandplevier was nog te doen, maar sommige andere soorten durfden we niet aan.

Na lang studeren op een groepje van acht kleine leeuweriken konden we vaststellen dat het om Kortteenleeuwerikken ging. Foeragerende Zwarte Ibissen maakten het plaatje compleet. Met roodverbrande hoofden keerden we tevreden terug.

Dag vier was zo goed als windstil. We besloten naar de omgeving van Petra te gaan, in het noorden. We wilden op de weg daar naartoe graag een stop maken bij het zogenaamde 'Raptor Point', een plek boven aan een dal, waar de roofvogeltrek goed is te volgen. We hadden vaag een idee waar het was, maar besloten aan de lokale beroemdheid die in het hotel verbleef, de exacte locatie te vragen. Met een van Koene geleend boekje in de hand sprak ik de Engelsman aan met de vraag of hij de beroemde auteur was van dat boekje. Dat was niet de juiste vraag, zo bleek. Het bleek om een andere schrijvende Engelsman te gaan. Diep beledigd door zoveel

onkunde, leek hij niet bereid de locatie nader toe te lichten. Op goed geluk gingen we op weg en vonden een leuke plek op de bergwand met goed licht en goed zicht. Nadat we aangekomen waren, vloog er al snel een Zwarte Ooievaar langs. Ook werden twee Arendbuizerds gezien, waarbij een van de twee een tak in zijn poten had. Rondom de plek waar we stonden, was een paartje Rotsklevers actief en zong een Cirlgors uit volle borst. Na een kwartiertje kwam de bewuste Engelsman ook aan op de deze plek; met een koekje werd de vrede getekend. Later in de week hebben we met hem veel leuke waarnemingen uitgewisseld. Na een uurtje turen naar Buizerds, Slangenarenden en een Roodpootvalk, besloten we verder te gaan naar de kust bij Petra en Molyvos. Net voorbij Petra, hoog boven een klif, stond een tiental vogelaars naar beneden te turen. Reden genoeg om even te stoppen. Hier bleek een paartje Rüppels Grasmussen een nest te hebben, een soort waarvan het verspreidingsgebied zeer beperkt is, een echte ‘Lesbos soort’. Zij lieten zich goed zien evenals een Blauwe Rotslijster. Het gebied achter Molyvos had voor ons de eerste Baardgrasmus in petto; bij een waterreservoir werd met extra aandacht gekeken naar de vele tientallen Gele

Kwikstaarten. We waren op zoek naar een verdwaalde Citroen Kwikstaart maar moesten ‘genoegen nemen’ met een Balkan Kwikstaart. Ook hier was de omgeving weer schitterend, met volop bloemen en vogels waar je maar keek!

Op **dag vijf** was er sprake van een weersomslag. Het was bewolkt met een noordoosten wind. Na getipt te zijn door de reisleader van SNP-reizen over een goede vogelspot besloten we deze plek te gaan zoeken. Eerst werd gestopt vlakbij het hotel waar de West-River de zee bereikt. Hier werd van dichtbij een Zwarte Ooievaar bekeken, die na het passeren van een vrachtwagen opvloog en nog dichterbij kwam foerageren. In de verte werden twee Grielen ontdekt, precies op het moment dat er luidkeels een derde Griel kwam overvliegen. Na deze korte stop werd koers gezet naar de locatie waarover we getipt waren. Een kapel net ten westen van Parakila. Nadat we daar aangekomen waren, zat er al direct een stelletje Ortolanen naast de auto. Klauterend naar boven, naar de kapel, zagen we dat we niet de enige vogelaars waren. Een viertal zeer luidruchtige Scandinaviërs joeg de bijzonderheden steeds verder voor zich uit de berg op. Na hun vertrek hebben we kunnen genieten van twee paartjes

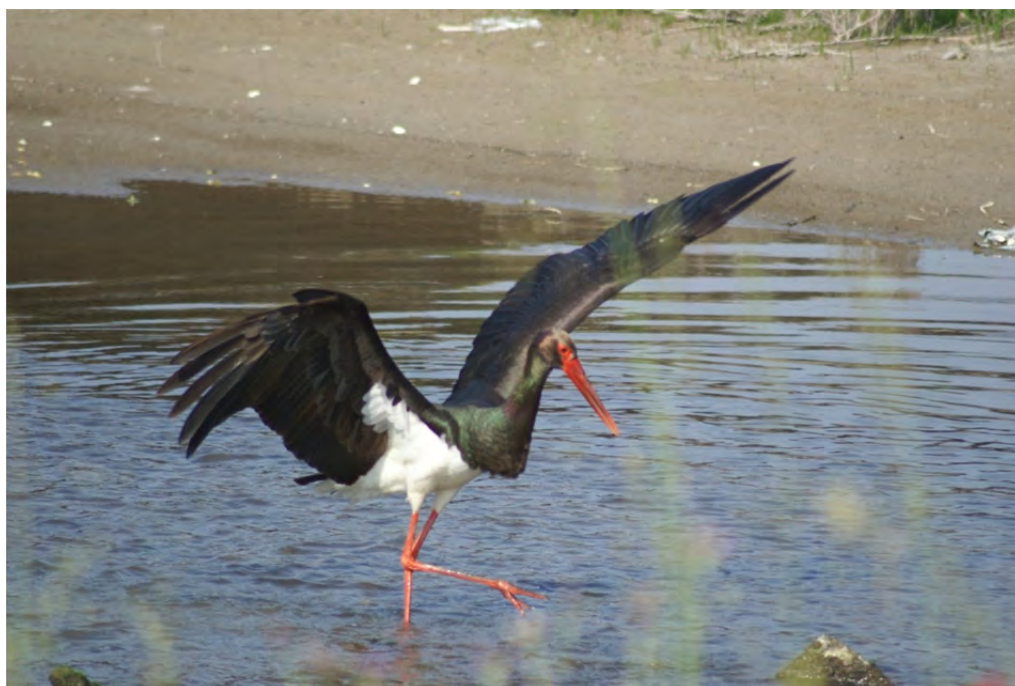
Zwarte Ibben, zoutpannen, Skala kallonis

nestelende Rotsklevers. De begeerde Smyrnagors liet zich goed bekijken, alsook een Cirlgors en een paartje Bruinkeel Ortolanen. Een waar gorzenland dus! Boven de klif kwam ook de roofvogeltrek op gang. Vanuit zee kwam onder andere een groep van een zestal Roodpootvalken langs. Verder ook nu weer een Zwarte Ooievaar, Slangenarenden en Buizerds. Na een tocht over de bergachtige kustweg, waarbij het landschap steeds ruiger werd, zetten we koers naar het hotel. Vlakbij het hotel ligt een plasdras gebiedje van misschien drie voetbalvelden groot. Hier werden tetterende Cetti 's zangers gehoord, maar uiteraard niet gezien. Een Woudaapje kwam uit het riet op vier meter afstand tevoorschijn; ook een Dodaars werd gespot. In de schemering bleek dat de rietvelden 's nachts door duizenden Oeverzwaluwen worden gebruikt als slaapplek. Tussen de onrustige Oeverzwaluwen zat een enkele Roodstuitzwaluw. Ook tien Ralreigers zagen we in het riet. Vanaf het balkon zagen we vijf minuten later een Zwarte Wouw en een Eleonora's Valk; een Ransuil bezocht de hoteltuin als jachtterrein.

Dag zes begon nat, erg nat. Het was windstil en de regen bleef maar vallen. Mede door dit weer besloten we het bos te bezoeken. En wel het bos bij Achladheri: daar zouden Turkse Boomklevers zitten! Eerst werd er nog gestopt bij de meertjes bij de zoutpannen. Hier vloog een vrouwtje Bruine Kiekendief. Met wat hulp van Engelse vogelaars werden een Temmincks Strandloper en een Poelruiter op naam gebracht. Aangekomen in het bos was het een dierentuinachtige bedoening. Er was een weg naar een door een plastic zak gemarkeerde boom, waar Turkse Boomklevers druk waren met hun nest. We hebben ze mooi kunnen waarnemen, maar vonden het veel

leuker toen we een half uur later zelf een exemplaar ontdekten. Net buiten het bos ontdekten we in een valleitje wel acht Maskerklauwieren! Ook de eerste Grauwe Klauwier en Roodkopklauwieren hielden zich hier op.

Op **dag zeven** wilden we de regen ontlopen en besloten opnieuw de lange weg naar Sigri te gaan, via een kloof en het klooster van Ipsilou. De diverse stops in de kloof leverden helaas geen Rotsmussen op maar wel Hoppen, een Middelste Bonte Specht, Baardgrasmussen, vele Zomertortels en Blauwe Rotslijsters. Een Zwarte Ooievaar vloog spectaculair onder ons langs. Een vos werd gezien, op zoek naar waarschijnlijk de hamsters die ook wij met regelmaat zagen. Bij het klooster aangekomen, zagen we geen hand voor ogen. Dichte mist maakte het vogelen op afstand onmogelijk. Toch zagen we prachtig een paartje Smyrnagorzen, zes Wielewalen en een groep van acht Raven. Nadat we bij de kustplaats Sigri aangekomen waren, viel meteen de Kuifaalscholver op. Tijdens de lunch kwamen we Annelies Marijnissen tegen en dat was niet voor het eerst. Eerder hadden we met elkaar een Dwergooruil, net buiten Kalloni bekeken. We wisselden wat informatie uit over een pas geploegd veldje, net achter de kustlijn. Het veldje bracht ons ook leuke soorten. Opnieuw werd een Griel gezien, naast een viertal Vorkstaartplevieren en een jagend mannetje

Foeragerende Zwarte Ooievaar bij West River, Skala Kallonis

Roodpootvalk. Nieuw waren de Zwartkop Gors en een Duinpieper, maar ronduit verrassend was het dichtbij overvliegen van een Visarend!

Dag acht, de laatste dag. Toen we de hotelkamer verlieten vlogen er acht Kwakken op, uit een door de regen ontstaan plasje achter

Dwerghooruil, Kalloni

het hotel. Door wederom een gunstige vliegtijd hadden we nog een dag, die we al vogelend naar het vliegveld konden doorbrengen.

's Morgens togen we eerst naar Metochi-lake. Daar zagen we prachtig verschillende exemplaren van het Klein Waterhoen. De uitgestippelde route naar het vliegveld was teleurstellend arm aan vogels. Hierdoor kwamen we al snel aan bij het strand van Agia Ermogenis waar we besloten van het mooie weer te genieten. In de 'roofvogelstand' speurden we een uurtje de lucht af. Dit was niet zonder resultaat! Het warme weer en de gunstige zuidoosten wind leverden een Kleine Torenvalk, twee buizerds, drie Arendbuizerds,

een Ooievaar en drie Slangenarenden op. Het meest opvallend was het grote aantal Alpengierzwaluwen tot een groep van wel 150 exemplaren!

Jaap en ik kunnen terugkijken op een zeer geslaagde vakantie! In totaal hebben we 128 soorten vogels gezien. Ondanks de drukte door andere vogelaars, zijn er heel veel plekken te vinden waar je uren kunt pionieren zonder iemand tegen te komen. Het lekkere eten, de vriendelijke mensen, in combinatie met de vele soorten vogels, maken het de moeite waard er nog eens naar terug te keren. Lesbos is echt een aanrader!

Kleine aanvulling op de Lesbosreis

Annelies Marijn

Zoals in het verslag van Ruurd is te lezen, kwam ik hem en Jaap regelmatig tegen. Ook ik had besloten maar weer eens een weekje te gaan vogelen op Lesbos. Het was ideaal vogelweer, lekker rond de 15 graden. Het is mij nog gelukt enkele keren een Grote Gele Kwikstaart te zien in een van de weldra opgedroogde kleine beekjes. Een nieuwe ondersoort voor mij bij zo'n beekje was de Turkse Staartmees, donker kleed, korte staart maar wel hetzelfde geluid producerend als onze Staartmees. Tijdens een avondexcursie kwamen wij bij Molyvos oog in oog te staan met een jagende Nachtzwaluw.

Zelfs Beflijsters kun je tegenkomen op Lesbos, 1 exemplaar werd gezien bij het klooster Ypsilou. Twee gelukkigen van mijn groep hadden een opvliegende Velduil bij Molyvos.

Hoe zeer je je kunt vergissen in vogelgeluiden zonder de vogel te zien, bleek op de laatste dag, op zoek naar de Griekse Spotvogel. Enkelen van mijn groep waren ervan overtuigd het beest te horen. Ik wees hen op een zingende Maskerklauwier. Het geluid van de Griekse Spotvogel kwam volgens mij uit zijn bek. Ik kon niet iedereen daarvan overtuigen, maar later las ik in de Lars Jonsson dat de zang van de Maskerklauwier sterk lijkt op dat van de Griekse Spotvogel!

Aangekomen op Schiphol kon ik met de vriendin van Ruurd ook meerijden naar huis en zagen wij bij Noordwijk een Ooievaar. Een prachtige afsluiting van een leuke vakantie.